

Pozvánka

na medzinárodnú vedeckú konferenciu

Empatia a porozumenie druhým: od naratívnych svetov k sociálnej interakcii

organizovanú Inštitútom germanistiky a romanistiky
Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove

Prešov, 5 – 6 november 2026

S potešením vás pozývame na medzinárodnú interdisciplinárnu konferenciu venovanú problematike empatie, prijímania perspektívy druhého a porozumenia človeku v literárnovedných, jazykovedných, pedagogických, psychologických, filozofických a spoločenskovedných súvislostiach.

V čase, keď spoločnosť čelí rastúcej kultúrnej rozmanitosti, sociálnej fragmentácii a dynamickým technologickým zmenám, nadobúda schopnosť porozumieť skúsenostiam, zámerom, emóciám a perspektívam druhých mimoriadny význam. Empatia sa čoraz častejšie nevníma len ako individuálna psychologická charakteristika, ale aj ako nevyhnutný predpoklad zmysluplnej komunikácie, sociálnej súdržnosti, vzdelávania a interkultúrneho dialógu.

Spomedzi teoretických konceptov, ktoré významne prispeli k výskumu empatie, zaujíma osobitné miesto teória mysle (Theory of Mind). Tento koncept, pôvodne rozvíjaný v oblasti kognitívnej filozofie a psychológie, skúma schopnosť človeka pripisovať druhým presvedčenia, zábery, emócie a ďalšie mentálne stavy. Počas posledných desaťročí sa stal významným východiskom nielen vo vývinovej psychológii a kognitívnej vede, ale aj v literárnej vede, lingvistike, translatológii či pedagogike.

Konferencia vychádza predovšetkým z perspektívy literárnej vedy, lingvistiky, didaktiky a translatológie, v ktorých literárne a naratívne texty predstavujú jedinečný priestor na skúmanie ľudského vedomia a sociálneho porozumenia. Literatúra umožňuje čitateľom vnímať perspektívy odlišné od ich vlastných, konfrontovať sa s alternatívnymi pohľadmi na svet a interpretovať komplexné podoby mentálnych stavov. V tomto zmysle možno literárne texty chápať nielen ako estetické artefakty, ale aj ako priestor, v ktorom sa rozvíja a uplatňuje empatia, interpretačné schopnosti a schopnosť prijímať perspektívu druhého.

Schopnosť porozumieť druhým však ďaleko presahuje oblasť literatúry. Medziľudská interakcia vo všetkých svojich podobách – vzdelávacej, profesijnej, interkultúrnej, spoločenskej a čoraz častejšie aj digitálnej – je založená na schopnosti interpretovať zábery, presvedčenia a emócie druhých. Otázky empatie, sociálneho poznávania a prijímania perspektívy druhého preto rezonujú v širokom spektre disciplín zameraných na komunikáciu, spoluprácu, učenie, rozhodovanie a medziľudské vzťahy.

Tematické okruhy konferencie zahŕňajú okrem iného:

- Teória mysle v literárnej analýze: naratívne postupy, reprezentácia vedomia a čitateľská recepcia
- Kognitívne prístupy k literatúre, naratológii a rozprávaníu príbehov
- Literatúra pre deti a mládež, čitateľská kompetencia a vekovo podmienené spracovanie mentálnych stavov
- Jazykové a pragmatické prostriedky vyjadrovania mentálnych stavov v diskurze
- Empatia v hovorenej komunikácii, konverzácii a diskurznej analýze
- Fonetické a prozodické aspekty empatie: kvalita hlasu, intonácia, emocionálna reč a percepcia reči
- Empatia v audioknihách, ústnom rozprávaní, rozprávačskej interpretácii a hlasovom herectve

- Recepčia audiokníh, porozumenie hovorenému textu a naratívna angažovanosť poslucháča
- Preklad kognitívnych a emocionálnych významov medzi jazykmi a kultúrami
- Interkultúrne perspektívy naratívu, jazyka a poznávania
- Didaktické aspekty literárneho a jazykového vzdelávania zameraného na rozvoj empatie
- Psychologické a empirické prístupy k čítaniu, počúvaniu, interpretácii a sociálnemu poznávaniu
- Empatia, komunikácia a spolupráca v pracovnom prostredí
- Využitie poznatkov o empatii v manažmente, vyjednávaní a organizačnej komunikácii
- Umelá inteligencia, interakcia človeka a počítača a simulácia empatie
- Digitálne naratívy, médiá a nové formy medziľudskej komunikácie
- Interdisciplinárne metodológie prepájajúce humanitné, spoločenské a kognitívne vedy s výskumom komunikácie

Konferencia sa uskutočňuje v rámci riešenia projektu **VEGA 1/0242/24 Literatúra ako prostriedok rozvíjania empatie u čitateľov.**

Termín zaslania abstraktov: **30 september 2026** (Prosíme vás o vyplnenie registračného formulára na adrese <https://forms.cloud.microsoft/e/mwWGvDrVCj>)

Oznámenie o prijatí príspevku: do **5. októbra 2026**

Rokovacie jazyky konferencie: **francúzština, angličtina, slovenčina**

Dĺžka príspevku: maximálne 20 minút

Konferencia sa uskutoční hybridnou formou a jej súčasťou bude aj online sekcia, ktorá umožní účastníkom, ktorí sa nemôžu zúčastniť osobne, prezentovať svoje príspevky na diaľku.

Konferenčný poplatok: 70 € (doktorandi 50 €), splatný do 31. októbra 2026

Termín odovzdania písomnej verzie príspevku: 31. december 2026

Maximálny rozsah príspevku je 27 000 znakov vrátane medzier.

Vedecký výbor:

Katarína Chovancová, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Slovensko

Ján Drengubiak, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Fabrice Hirsch, Univerzita Paula Valéryho v Montpelliéri, Francúzsko

Jana Javorčíková, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Slovensko

Adriána Ingrid Koželová, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Daniel Lančarič, Univerzita Komenského v Bratislave, Slovensko

Taras Shmiher, Ľvivská národná univerzita Ivana Franka, Ukrajina

Thomas Szende, Inalco, Paríž, Francúzsko

Organizačný výbor: J. Drengubiak, B. Jenčíková, A. I. Koželová, A. Katreničová, L. Valúchová

V prípade otázok nás môžete kontaktovať na adrese: jan.drengubiak@unipo.sk